

sözleşme dışı imalâtların bedellerinin şartname maddesi hükümlerine göre hesaplanması zorunludur Bu hükümlere göre sözleşme dışı ilave iş yapılması halinde öncelikle bu işlerin ne miktar iş artışına yol açtığıнын belirlenmesi ve %10 kapsamında kalan iş artışı bedelinin sözleşme fiyatlarıyla, % 10 u aşan kısım yönünden ise iş sahibinin yararına olan imalatların bedelinin işin yapıldığı tarihteki mahalli serbest piyasa rayiçleriyle hesaplanması gerekir

“İçtihat Metni”

Mahkemesi :Asliye Hukuk Mahkemesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı hükmün temyizen tetkiki davalı vekili tarafından istenmiş ve temyiz dilekçesinin süresi içinde verildiği anlaşılmış olmakla dosyadaki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü:

– K A R A R –

Dava, eser sözleşmesinden kaynaklanmakta olup, mahkemece ıslahla arttırılan tutar da gözetilerek davanın kabulüne dair verilen karar, davalı iş sahibi vekilince temyiz edilmiştir.

1-Dosyadaki yazılara, kararın dayandığı delillerle yasaya uygun gerektirici nedenlere ve özellikle dava tarihi “23.03.2016” olduğu halde, gerekçeli karar başlığında “27.09.2016” olarak yazılmış olması maddi hataya dayalı olup, yerel mahkemesince mahallinde her zaman düzeltilebileceğinin tabii bulunmasına göre davalı iş sahibinin aşağıdaki bendin kapsamı dışında kalan sair temyiz itirazları yerinde görülmemiş, reddi gerekmiştir.

2-Davalı iş sahibinin diğer temyiz itirazlarının incelenmesine gelince;

Taraflar arasında 14.01.2015 günlü ‘... Tarihi Milli Parkı Çevre Düzenleme Projesi Uygulama Yapım İşİ’’ne ilişkin “1.563.000,00 TL + KDV” Anahtar Teslim Götürü Bedel sözleşme imzalanmıştır. Yanlar arasında “eser” sözleşmesi ilişkisi bulunduğu anlaşılmaktadır. Davacı yüklenici, davalı iş sahibidir.

Somut olayda uyuşmazlığa konu 14.01.2015 günlü sözleşme götürü bedelle yapılmış olup; sözleşmenin 8.2. maddesinde sözleşmenin ekleri sayılmış, **ihale** dokümanını oluşturan Yapım İşleri Genel Şartnamesi, sözleşmenin eki olarak kabul edilmiştir. Yapım İşleri Genel Şartnamesi 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 193. maddesi uyarınca delil sözleşmesi niteliğinde olup, taraflarca ileri sürülmesine dahi mahkemece ve Yargıtay’ca re’sen gözetilmesi gerekir.

Yanlar arasında imzalanan sözleşme, anahtar teslim götürü bedelli olup, sözleşmenin eki Yapım İşleri Genel

Şartnamesi'nin 21. ve 22. maddelerinde sözleşme dışı imalât ya da iş değişikliği halinde sözleşmenin birim fiyatlı ya da götürü bedelli olmasına göre fazla imalâtın hesaplanma yöntemi belirlenmiştir. Davacı yüklenicinin sözleşme dışı ilave iş bedeli

alacağının sözleşme tarihinde yürürlükte bulunan Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin (YİGŞ) 21. ve 22. maddelerine göre hesaplanması gerekir. Sözleşmenin eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 21. maddesinde "Sözleşme kapsamında yaptırılabilir ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi" başlığı altında sözleşme kapsamında yaptırılacak ilave işlerin şartları sıralanmıştır. Buna göre, sözleşme dışı ilave işlerin, sözleşme ve eklerindeki hükümler çerçevesinde yaptırılabilmesi için,

a-Yapım sözleşmelerinde öngörülmeyen durumlar nedeniyle bir iş artışının zorunlu olması,

b-Artışa konu olan işin, sözleşmeye esas projenin içinde kalması,

c-İdareyi külfete sokmaksızın asıl işten ayrılmasının teknik ve ekonomik olarak mümkün olmaması,

d-İlave işlerin, anahtar teslimi götürü bedel **ihale** edilen yapım işlerinde sözleşme bedelinin %10'u, birim fiyat teklif alınarak **ihale** edilen yapım sözleşmelerinde ise %20'si kapsamında kalması şarttır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22. maddesi uyarınca şartnamenin 21. maddesinde anlamını bulan sözleşme dışı ilave işlerin bedelleri, 22. maddede gösterilen usuller dairesinde belirlenecektir. Bunun yanında, aynı düzenleme ile 21. maddede gösterilen şartları sağlamasa bile işin yürütülmesi sırasında idarenin gerekli görerek yapılmasını istediği işlerin bedellerinin de 22. maddede gösterilen usullere göre hesaplanması gerektiği kabul edilmiştir. Buna göre, sözleşmenin eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 22. maddesi uyarınca, gerek 21. madde kapsamında kalan ve bu hükümde gösterilen şartları sağlayan sözleşme dışı ilave işler bedelinin belirlenmesinde, gerekse bu hükümde gösterilen şartları sağlamayan ancak işin yürütülmesi sırasında idarenin

gerekli görerek yapılmasını istediği işlerin bedellerinin hesaplanmasında sırasıyla,

a-Yüklenicinin birim fiyatlarının/teklifinin tespitinde kullanarak teklifinin ekinde idareye verdiği ve yeni iş kalemi ile benzerlik gösteren iş kalemlerine ait analizlerle kıyaslanarak bulunacak analizler,

b-İdarede veya diğer idarelerde mevcut olan ve yeni iş kalemine benzerlik gösteren iş kalemlerine ait analizler,

c-Yeni iş kaleminin yapılması sırasında tutulacak puantajla tespit edilecek malzeme miktarları ile işçi ve makinaların çalışma saatleri esas alınarak oluşturulacak analizler uygulanacaktır.

Bu analizlerin belirlenmesinde ise, yine sırasıyla;

a-Yüklenicinin teklifinin ekinde idareye verdiği teklif rayiçleri

b-İdarede veya diğer idarelerde mevcut rayiçler,

c-İdarece kabul edilmek şartıyla uygulama ayına ait Ticaret ve Sanayi Odalarının onaylanmış mahalli rayiçler kullanılacaktır.

Somut olayda, yukarıda sözü edilen Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 21. ve 22. maddelerinin dikkate alınması, yukarıda açıklanan ilkeler doğrultusunda sözleşme dışı

imalâtların bedellerinin şartnamenin 21. ve 22. maddesi hükümlerine göre hesaplanması zorunludur. Bu hükümlere göre sözleşme dışı ilave iş yapılması halinde öncelikle bu işlerin ne miktar iş artışına yol açtığıнын belirlenmesi ve %10 kapsamında kalan iş artışı bedelinin sözleşme fiyatlarıyla, % 10'u aşan kısım yönünden ise iş sahibinin yararına olan imalatların bedelinin işin yapıldığı tarihteki mahalli serbest piyasa rayiçleriyle hesaplanması gerekir. Mahkemece hükme esas alınan bilirkişi raporunda yukarıda açıklanan ilkeler doğrultusunda sözleşme dışı ilave imalâtların bedellerinin hesabında şartnamenin 21. ve 22. madde hükümlerinin değerlendirilmesi zorunlu olduğu halde, **ihale** ve sözleşme harici gerçekleştirilen tüm imalât bedelinin serbest piyasa rayiçleri ile hesaplanması, serbest piyasa rayiçlerine göre yapılan hesabın içinde KDV'nin de bulunduğu ve ayrıca KDV ilave edilmeyeceği gözetilmeksizin saptanan fazla imalat

bedeline KDV de eklenerek sonuca varılmasının YİĞŞ'nin 21. ve 22. maddesine uygun olduğundan söz edilemeyeceğinden hüküm tesisine elverişli olmayan rapora göre verilen karar doğru olmamış, bozulması gerekmiştir.

0 halde mahkemece yapılacak iş, 6100 sayılı HMK'nın 281/3. maddesi uyarınca **ihale** ve kesin hesap konusunda uzman olan yeni bir bilirkişi heyeti oluşturulup, gerekçeli ve Yargıtay denetimine elverişli olacak biçimde tarafların teknik itirazlarını da karşılamak suretiyle rapor alınarak dava konusu fazla imalâtların iş artış oranı belirlenip, sözleşmenin eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 21. ve 22. maddesi hükümlerine göre %10 iş artışı kapsamında kalan işlerin bedelinin sözleşme fiyatlarıyla, sözleşmede fiyatı bulunmayan işlerin şartnamenin 21. maddesindeki tespit yöntemi kullanılarak, %10'u aşan işlerin bedelini de yapıldıkları tarihteki mahalli serbest piyasa fiyatlarıyla hesaplatmak ve mahalli piyasa rayiçleri ile yapılan hesabın içinde KDV de bulunduğundan, serbest piyasa rayicine göre saptanan tutara ayrıca KDV ilave edilmeksizin sonucuna göre karar vermekten ibarettir. Mahkemece eksik inceleme ve yetersiz bilirkişi raporuna dayanılarak yazılı şekilde davanın kabulü doğru olmamıştır.

Açıklanan nedenlerle kararın bozulması uygun bulunmuştur.

SONUÇ: Yukarıda 1. bentte açıklanan nedenlerle davalı iş sahibi vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine, 2. bent uyarınca kabulü ile hükmün temyiz eden davalı yararına **BOZULMASINA**, karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 15 gün içinde karar düzeltme isteminde bulunulabileceğine, 05.11.2020 gününde oybirliğiyle karar verildi.